

ПРОБЛЕМА ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Однією з наймасштабніших та ключових проблем сучасної економіки є її тінізація економіки. Це досить поширене явище в економіці, не тільки в Україні, а й в інших державах, яке загрожує економічній безпеці країн.

Тіньова економіка передбачає незаконну економічну діяльність, наприклад: замовчення реального доходу з метою ухилення від сплати податків та власного збагачення, незаконне працевлаштування, нелегальні та підпільні підприємства і сфери бізнесу, які діють всупереч закону держави.

Тіньова економіка виникає через недосконалість політики та законодавства країни, неефективність проведення політики в економічній сфері, економічну кризу в країні та особливо через рівень корумпованості органів державної влади. Також розвитку тіньової економіки сприяють процеси, які пов'язані з оптимізацією діяльності підприємства нелегальним шляхом. Порівняно з іншими державами, наприклад європейськими, де частка тіньової економіки сягає 10-16%, частка в Україні у двічі-тричі більша. Рівень тіньової економіки в Україні залишається незмінним: у січні-червні 2021-го, як і за аналогічний період минулого року, він становив 31% від обсягу ВВП. Фахівці вважають, що ця стабільність свідчить про те, що суб'єкти господарювання пристосувалися до роботи в умовах обмежень та виробили нові канали тіньової діяльності.

Тіньова економіка заважає здоровій конкуренції, оскільки конкуренція між прозорим та тіньовим бізнесом нерівноправна, так як в тіньовому бізнесі будуть значно менші витрати, а отже більший прибуток. Тіньова економіка несе негативний вплив на всі соціально-економічні процеси, що відбуваються в суспільстві. Вона обумовлює економічні диспропорції та впливає на соціально-економічний розвиток. Але, тіньова економіка - це не завжди погано, принаймні для населення. Саме вона допомогла вижити людям в умовах карантину, та допомагає українцям в умовах військових дій. Адже бабуся яка продає молоко на ринку не реєструє цю діяльність та не сплачує податки, тож вона приховує цей дохід від держави, але це додатковий заробіток для неї, який можна витратити на купівлю найнеобхідніших товарів. Взагалі тіньовому бізнесу розвиватись досить складно, тому що це великий ризик. Наприклад, жоден інвестор не буде працювати с компанією, яка не зможе надати всі необхідні документи, що засвідчують законне ведення бізнесу. Боротьба з тіньовою економікою залежить від ефективності державної політики. Вона властива будь-якій економічній системі та існує навіть в найрозвиненіших країнах світу вона. І кожна країна веде активну боротьбу проти тіньового сектору, намагається викоринити її, але "тінізація" існувала та буде існувати. Неможливо викоринити це явище раз і назавжди, реально можна тільки зменшити її масштаби.

Для того щоб Україні хоча б наблизитися до результату європейських країн потрібно удосконалити чинну систему законодавства, реалізувати антикорупційні реформи, реформувати ринок праці, спростити отримання ліцензій та продовжувати вести боротьбу з таким сектором тіньової економіки як торгівля зброєю, наркотиками, та людьми. Не менш важливими є дії держави щодо підвищення довіри населення до органів державної влади та підвищення рівня життя населення, щоб у людей не було потреби працювати та вести бізнес в "тіні" і було розуміння, що "прозорий" бізнес -це вигідніше і безпечніше.

Перелік посилань:

1. Як змінювався рівень тіньової економіки в Україні. (2021). [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2021/12/07/infografika/ekonomika/yak-zminyuvavsyariven-tinovoyi-ekonomiky-ukrayini>